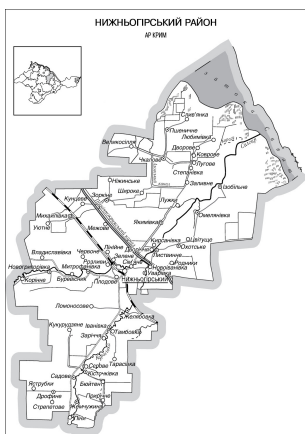

В. Я. Цимбалюк

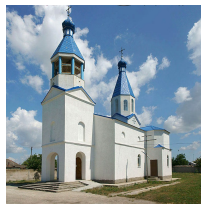
Нижньогірський район

НИЖНЬОГІРСЬКИЙ РАЙОН (до 1944 – Сейтлерський) – район, що знаходиться у північно-східній частині Автономної Республіки Крим. Межує на Зх. з Джанкой. і Курман. (до 2016 – Красногвардій.), на Пд. – з Білогір., на Сх. – з Ічкин. (до 2016 – Совет.) р-нами; на Пн. Сх. омивається затокою Сиваш. Утвор. 1930 з Сейтлер., Алікечен., Бешкуртка-Вакуф., Білокош., Бурнаш., Вешаран., Дортен., Ессен-Екин., Ємельянов., Желябов., Ічкин., Киянлин., Кольчурин., Митрофанів., Ново-Керлеут., Новосел. (без поселень Баяут-німецький, Баяут-російський і Старий Баяут), Саурчин., Сеткін., Таймаз. сільс. рад Феодосій. р-ну, Акімов., Мангіт., Микол., Ногайли-Ахмат., Середньоджанкой. сільс. рад Джанкой. р-ну та Новоцарицин. сільс. ради Карасубазар. р-ну. До 1954 – у складі РФ, від 1954 – України; до 1945 – Крим. АРСР, 1945–91 – Крим. обл., від 1991 – АР Крим (до 1998 – Респ. Крим). Від жовтня 1941 до квітня 1944 – під нім. окупацією. Нацисти розстріляли понад 900 жит. р-ну. У травні 1944 за наказом комуніст. керівництва усіх крим. татар депортували переважно в Узбекистан. 2008 знято з обліку с. Кулички Ізобільнен. сільс. ради. У березні 2014 у складі АР Крим Н. р. анексований РФ. 2016 ВР України с. Фрунзе Кісточків. сільс. ради перейменувала на с. Бюйтен. Площа 1212 км². За переписом насел. 2001, проживали 55 863 особи (складає 103,4 % до 1989): росіян – 50,42 %, українців – 28,82 %, крим. татар – 16,03 %; станом на 1 січня 2014 – 50 460 осіб. У складі р-ну – смт Нижньогірський і 57 сіл. Лежить у межах Присиваської низовини (на Пн.) та Центр.-Крим. рівнини (на Пд.). Розвідано поклади цегел. і черепич. глин. Регіон знаходиться у зоні суціль. бриз. потоків з майже постій. циркуляцією насиченого фітонцидами мор. повітря, це створює унікал. мед.-клімат. рекреац. умови. Значну цінність мають запаси сивас. солей. Доведено лікув. властивості сивас. грязей. На березі Сиваша є джерела сірководневих метан. і азот. вод, у райцентрі – йодованої води.

Розвинені віндсерфінг і кайтбординг. Протікають найбільша на Кримському півострові р. Салгир (бас. затоки Сиваш) з притокою Біюк-Карасу, а також Кучук-Карасу та Суджилка. 1961–71 прокладено Північно-Кримський канал, що забезпечував бл. 85 % потреб Криму в пріс. воді (2014 подачу води з Дніпра припинено). На думку багатьох дослідників, pobl. с. Яструбки розташ. геогр. центр Криму. Переважають лучні та лучно-чорноземні засолені, темно-каштан. ґрунти, пд. чорноземи, є солонці та солончаки. У лісонасадженнях (5,05 тис. га) ростуть білі акації, в'язи граболисті, маслинки сріблясті та ін. Об'єкти природно-заповід. фонду місц. значення: ботан. заказник Присиваський (охороняється від 1979; на тер. 2-х сільс. рад: Ізобільнен., 647,6 га; Пшеничнен., 356,6 га); пам'ятки садово-парк. мистецтва у селах Ізобільне (закладено 1900, 8 га) та Цвітуще (кін. 19 ст., 2,5 га; у парках втрачено значну частину насаджень унаслідок підтоплення та засолення ґрунту). С.-г. угіддя становлять 93,29 тис. га. Аграр. сектор спеціалізується на рослинництві зерн.-садівн. напряму. У Н. р. – 22 заг.-осв. школи; 28 клуб. закладів, 40 б-к, 1 муз. школа, 8 нар. музеїв; рай. лікарня, 4 лікар. амбулаторії, 33 фельдшер.-акушер. пункти. Збереглася садиба Й. Шатилова у с. Цвітуще (1888). У 1974 А. Щепинський pobl. с. Червоне (до 1948 – Ногайли-Ахмат) розкопав Ногайчинський курган сармат. часу. Встановлено 15 пам'ятників воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Нижньогірський район / В. Я. Цимбалюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-72657>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).